

УДК 371.67:811.161.2

Свінтковська Світлана Андріївна,
методист науково-методичної лабораторії суспільно-гуманітарної освіти
кафедри методики викладання і змісту освіти,
координатор мовно-літературної освітньої галузі НУШ,
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради»,
м. Одеса, Україна

Верготі Лідія Танасіївна,
учитель української мови та літератури
Чорноморського академічного ліцею імені Тараса Шевченка
Чорноморської міської ради
Одеського району Одеської області

Левинська Марія Валентинівна,
учитель української мови та літератури
Комунальної установи «Ананьївський ліцей №1
Ананьївської міської ради
Подільського району Одеської області»

КОМПЛЕКСНІ ПІДСУМКОВІ РОБОТИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ГРУПАМИ РЕЗУЛЬТАТІВ I СЕМЕСТР, 8 клас

*Одноманітність у роботі стомлює
не лише учня, але й учителя
Ш. Амонашвілі*

Сучасний учитель української мови – це не тільки знавець мови, а й педагог, який активно використовує сучасні технології, інноваційні методики та створює атмосферу для розвитку творчого мислення та самостійності в учнів. Це фахівець, який постійно вдосконалює свої знання та навички, щоб бути в курсі новітніх тенденцій в освіті. Це натхненник, який вміє мотивувати учнів до навчання та досягнення успіху.

Нова українська школа вимагає від вчителя змінити свій підхід до викладання та організації навчального процесу. Він має бути більш гнучким та адаптивним до потреб здобувачів освіти, розуміти потреби сучасного суспільства та готувати своїх учнів до майбутнього, що стає все більш залежним від технологій.

Комплексні підсумкові роботи створено для вчителів, що викладатимуть українську мову у 8 класах Нової української школи. Запропоновані три комплексні підсумкові роботи (перший семестр): «Повторення вивченого. Синтаксис. Пунктуація. Словосполучення й речення», «Просте речення. Двоскладне речення», «Односкладне речення. Неповні речення». Вони містять два варіанти, що складаються із чотирьох груп результатів. Це дозволить здійснювати диференційований підхід до навчання, забезпечить системний підхід до формування мовленнєвої, комунікативної, соціокультурної та інших компетентностей учнів. Учителі можуть варіювати й обирати за певною темою відповідні групи результатів (узяти одну чи дві групи, за вибором). Запропоновані тексти, медіатексти, завдання належать до різних стилів мовлення.

Завдання відповідають сучасним освітнім стандартам і спрямовані на формування гармонійної, культурно-свідомої та комунікативно компетентної особистості.

Комплексні підсумкові роботи укладено відповідно до Модельної навчальної програми «Українська мова. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.), «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883).

Бажаємо колегам сил, натхнення та задоволення від передачі знань. Хай учні будуть вдячними за працю, а кожен день приносить нові перемоги та досягнення.

Комплексна підсумкова робота №1
Повторення та узагальнення вивченого. Пунктуація
I варіант

I. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 1. УСНО ВЗАЄМОДІЄ

Аудіювання тексту художнього стилю.

Прослухайте текст «Настя Лісовська».

Дайте відповіді на запитання (правильна лише одна відповідь).

12 б.

II. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 2. ПРАЦЮЄ З ТЕКСТОМ

Прочитайте текст і виконайте завдання до нього.

(1)Тато ніколи не знав жалю до себе. (2)Любив красу і тим долав труднощі і недуги. (3)Завжди подитячому захоплювався *природою*, кращими проявами людських почуттів.

(4)Був людяним, не втрачав цієї риси впродовж усього життя, незважаючи на суворість оточення. (5)Хіба могло бути інакше? (6)Його душа була такою невтомно-молодою, так жадібно щоразу пила красу довкола, що з ним було радісно і дітям, і молоді. (7)Він пристрасно *любив* життя. (8)А його любили всі ми. (9)За добрі, але сумовиті очі, які наперекір напрузі вміли сміятися. (10)Не шукайте! (11)Немає на світі більше таких незбагненно-глибоких очей. (12)Любили за добрі й міцні руки, що з любов'ю підтримували на перехрестях долі.

(13)Переді мною батько в останні осінні дні. (14)Уява малює його в невігійній сумній зажурі. (15)«Як боляче, що в нашому світі ще стільки дикунства, нелюдимості», - проказують таткові уста.

(16)Він любив людей...

1. Доберіть заголовок, який би відображав тему тексту. (1 бал)
2. Знайдіть у тексті речення, яке виражає основну думку прочитаного, і запишіть його. (2 бали)
3. До слова *фольклор* доберіть синонім. (1 бал)
4. Випишіть із тексту четверте речення, підкресліть члени речення. (4 бали)
5. Випишіть виділені слова, зробіть їх морфологічний розбір. (4 бали)

12 б.

III. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 3. ПИСЬМОВО ВЗАЄМОДІЄ

Як ви розумієте прислів'я «Людина без рідної землі, як соловей без гнізда». Свої думки викладіть у формі твору-роздуму. (Обсяг – 1,5-2 сторінки).

12 б.

IV. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 4. ДОСЛІДЖЕННЯ МОВЛЕННЯ

Виконайте тестові завдання.

Завдання закритої форми

Завдання 1-8 мають по чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді (кожна правильна відповідь 1 бал)

1. У якому рядку правильно утворено наказовий спосіб дієслова?

А) давай підемо;	В) пішли;
Б) ходітьте;	Г) ходять.

2. У якому рядку всі прислівники пишуться разом?

А) Ані/трохи, за/мало, на/скрізь, на/далі, раз/у/раз;
Б) на/довго, ні/коли, в/голос, на/двоє, не/до/вподоби;
В) до/нині, ні/як, у/сімох, в/нічию, ні/за/що;
Г) ні/звідки, на/око, за/очі, від/нині, у/горі.

3. Позначте рядок, у якому правильно утворено складену форму вищого ступеня порівняння прикметників

А) Більш розумний, менш важчий, найменш старий;
Б) більш кавовий, менш мудріший, більш старанний;
В) менш далекий, більш високий, менш агресивний;
Г) більш традиційний, менш загадковіший, більш приємний.

4. Укажіть рядок, у якому словосполучення узгоджено правильно (граматична помилка)

А) дорога шампунь, широкий степ;	В) сильний нежить, небачена розкіш;
Б) нова тюль, вчений ступінь;	Г) вірна собака, барабанний дріб.

5. Виберіть рядок, у якому всі дієприкметники з часткою НЕ пишуться РАЗОМ

- А) Не/зіграна роль, не/зачинене вікно, не/вирішене питання;
 Б) не/доспівана пісня, не/зрубане ніким дерево, не/виконане завдання;
 В) ніким не/переглянута справа, не/використані ресурси, /перевірене завдання;
 Г) ще не/куплений будинок, проєкт не/підготовлений, не/випечений хліб.

6. Укажіть рядок, у якому допущено помилку при відмінюванні числівника

- А) Сімдесятьох п'ятьох, п'ятдесяти восьми, шестистам п'ятдесяти трьом;
 Б) двадцятьох, сімом, шістсот сорока п'яти, сімомастами;
 В) ста двадцятьом трьом, шестидесятьом вісьмом, дев'яноста шістьом;
 Г) вісімдесяти, двадцятого, чотирьохсот вісімдесятьох сімох.

7. Помилку при творенні кличного відмінка допущено в рядку

- А) Насте, Юлю, Юліє, викладачу;   В) товаришко Інно, шевче, кобзарю;
 Б) пане Віталіє, Андрію, Юріє;   Г) бабусю Софіє, козаче, лейтенанте.

8. Усі слова з пишемо з частками З ДЕФІСОМ у рядку

- А) хтозна/як, танцюй/бо, як/от;   В) де/який, хто/небудь, знав/таки;
 Б) хтозна/котрий, аби/куди, чекай/бо;   Г) будь/що, саме/так, хтось/то.

Завдання відкритої форми (кожне завдання 2 бали).

9. Оберіть правильний варіант уживання прийменників у словосполученнях

Сказав з/із/зі/зо злості, мама з/із/зі/зо сином, працював з/із/зі/зо три дні, возили з/із/зі/зо батьком, хлопчик награвся в/уволю, у/в своїй хаті, поглянув в/у отвір, пішла в/у магазин.

10. Відредагуйте речення та запишіть їх правильно

1. Завдяки воротарю наша команда програла.
2. Я люблю гуляти по полям і лісам.
3. Не можна насміхатися над друзями.
4. Тато варить більш смачніший борщ.

12 б.

Разом: 48 балів

II. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 2. ПРАЦЮЄ З ТЕКСТОМ

Прочитайте текст і виконайте завдання до нього.

(1)Чи знайдеться український композитор, якого не надихали б Шевченкові рядки? (2)Музика до «Кобзаря», і це не дивно, стала вершиною музичної творчості славетного Лисенка. (3)Саме від створення *першої* композиції на шевченківський текст відлічуватиме він літа своєї неоціненної мистецької праці. (4)І першим був «Заповіт». (5)За сорок чотири роки прожитих композитором після роботи над ним митець близько сотні разів заведе «Кобзаря» в музику використовуючи деякі тексти і в своїх операх.

(6)Від перших роковин народження й смерті поета бере Микола Віталійович участь в організації вечорів на їх честь. (7)Кожне таке свято – клопіт для імперської поліції. (8)Іздять з нагаями, б'ють людей, що співають «Заповіт». (9)Ганебно! (10)Сумно! (11)Нестерпно! (12)Але не дивно. (13)Шевченкові роковини ставали дедалі яскравішими акціями українського відродження. (14)А біля його витоків великий маєстро, чий концерт завжди перетворювалися на знаменне соціальне явище, гуртує сучасників у народ, гідний *своїх* поведирів.

1. Доберіть заголовок, який би відображав тему тексту. (1 бал)
2. Знайдіть у тексті речення, яке виражає основну думку прочитаного, і запишіть його. (2 бали)
3. До слова *близько* доберіть синонім. (1 бал)
4. Випишіть із тексту шосте речення, підкресліть члени речення. (4 бали)
5. Випишіть виділені слова, зробіть їх морфологічний розбір. (4 бали)

12 б.

III. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 3. ПИСЬМОВО ВЗАЄМОДІЄ

Як ви розумієте прислів'я «Козацькому роду – нема переводу». Свої думки викладіть у формі твору-роздуму. (Обсяг – 1,5-2 сторінки).

12 б.

IV. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 4. ДОСЛІДЖЕННЯ МОВЛЕННЯ

Виконайте тестові завдання.

Завдання закритої форми (кожна правильна відповідь 1 бал)

1. У якому рядку НЕправильно утворено наказовий спосіб дієслова?

ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ**Аудіювання тексту художнього стилю.****Настя Лісовська**

— Отче Іване, та у нас дівка — як маківка. Хоч малою! Ясочка, далєбі!

І кожен, хто сидів за святковим столом у холодку під грушею, повернувся до льоху. Там з-під вогкої темної погребні на тепле осоння вийшла Настя.

Буяло Зелене свято — Трійця.

Настуся помітила, що на неї всі дивляться, розгублено зупинилася, зашарілася і ще погарнішала.

А вони — батьки і гості — не зводили з неї очей.

Батько дивився зачудовано, немов бачив свою доньку вперше. Та воно, по правді, так і було, бо він — рогатинський священник Іван Лісовський — лише нещодавно, по Великодню, повернувся з далеких довгих походів проти татар і турків, де він благословляв козаків на бій з бусурменами, ретельно служив панахиди по загиблих і частенько сам брався за шаблю. Тож незчувся отець Іван, як виросла донька.

З сумним усміхом поглядав на сестричку Трохим — старший брат, чорнобривий ставний парубок. Він згадав сеї миті, що скоро розлучатиметься з Настусею, з матір'ю, з рідною хатою, бо після жнив дядько Максим забере його, Трохима, на Січ.

А Настя справді як намальована. Великі карі очі, а над ними, мов чорні блискавки, — тонкі брови. «Одна брова варта вола», — ввернув дядько Максим. Ніжний рум'янець, біле личко, важка руса коса через плече. А ще — вишита сорочка, добре намисто, барвиста плахта і чисті білі босі ноги.

Настя ступила крок і завмерла: десь з кінця вулиці почувся відчайдушний крик, несподіваний і тривожний у свято.

А з вулиці неслося кінське тупотіння, і, вже близько, прямо за тином, озвався тонкий наляканий голос:

— Татари! Татари!

Мати, вся в сльозах, потягнула дочку за руку:

— Сюди, доню... Ой, горе... Ставай на коліна... Помолимось Господові — він захистить і одведе.

По кутках церкви жінки тулили до грудей немовлят, пристрасно молилися бабусі. Так минула якась година. Відтак наче вітер прошумів по церкві: прибігли хлопчики зі своїх хат:

— Горить церква отця Петра...

— Отець Петро не виходить з неї...

— Татари на сусідній вулиці...

— Наші їх косять, січуть, а ті лізуть...

— Мамо! Матусю!..

Лежить мати, підпливає кров'ю. Щось шепоче. Чує Настя:

— Доню... хоч руками задуши... бусурмена...

А Настю несуть. Через кров... по дитячих тільцях... Повітря тремтить од несамовитого, божевільного крику матерів.

— Тату! — запручалася у вірвовках Настя.— Ріднесенький мій... Встаньте, подивіться... На кого ж покинули мене?... Добрий мій татуню...

Мовчить отець Іван. Лежить, порубаний, посічений. Приклав вухо до землі. Наче прислухається до стогону землі.

Рудобородий не дозволяє Насті йти піщаницею. Вона — на возі. У тіні брудної халабуди.

Поривається Настя до гурту, бо соромно сидіти на возі, коли всі односельчани позбивали до крові ноги, але старий татарин силоміць притримує її, погрожує батою.

Іноді їй здається, то все це страшний сон, що ось-ось він скінчиться...

Ні, не сон. А батька в неї вже немає. І матері теж. Зосталися там, у рідному селі, порубані, посічені. Їх поховають люди, що надійдуть із сусідніх сіл. Чи з Терєбовлі, куди, бачили односельці, таки полетіли Трохим і дядько Свирид. Тому всі очікують, раз по раз озираються: чи нема погоні? Чи не чути тупоту козацьких коней? Та чим далі, тим менше надії...

— Оце так погостював, — лютував дядько Максим. — Оце висватав мавочку для своїх синів.

— Де ж наші? — гірко зітхнув згодом дядько, поглядаючи на крайнебо.— Де ж наш гетьман Ружинський, з яким я та й твій батько, царство йому небесне, били Мелік-Гірея під Білгородом позаторік, коли бусурменський хан ледве втік од нас? Де ж козаки? І не знають, мабуть, на Січі, що татари коять. Не можуть, недолюдки, Січі вкусити, великої України, так по околицях шастають, мов розбійники! Бач: гризнуть — і тікати! Злодюги! Ще ж і вибрали день Трійці, коли весь православний світ п'є-гуляє! Ех, вирватись би мені на волю, я б відплатив і за Івана, і за всіх.

— Що з нами буде? — шепоче Настя.— Куди нас ведуть?

— У Крим, дочко. Продаватимуть нас. А потім прикують ланцюгами біля весел на галерах. Станемо рабами довіку. А тебе, доню, купиць у жони якийсь старий хан...

— Ой, ніколи! Я накладу на себе руки, але цього не буде!

— Не бери гріха на душу, Насте. Нічого не вдієш. Не вберегли ми околиці вашої. Так сталося. Головне: не забувай України. І коли станеш жоною, чи служницею, або рабинею в хана чи ще у якогось ірода, будь вони прокляті, не забувай, донько, хто ти і звідки. Пам'ятай, що в татарських темницях багато наших козаків гибнуть, з ночі до ночі конають на важкій роботі. І якщо ти,

ясочко, озвешся до них рідною мовою, то буде для них превелике щастя. А ще коли ти, служниця чи рабиня, чи жона, ключі викрадеш та випустиш козаків на волю, то вже тобі буде шана довіку. Та коли й задушиш власними руками якогось бусурмена, то й тоді тебе Бог не забуде. Тільки сама не побусурменься, донько. Осиротіла ти, та не зовсім: не забувай віри своєї, мови рідної,— вдома її не помічаєш, тую мову, а на чужині вона, мов батько і мати, і вся Україна.

Глибоко замислилася Настя над цими словами, згадала материне: «Хоч руками задуши бусурмена».
(За С. Плачиндою, Ю. Колісниченком)

1. Коли відбувалися події, описані у творі?

- А На Великдень
- Б на Трійцю
- В на Покрову
- Г на Спас

2. Ким був батько Насті Лісовської?

- А Козаком
- Б хліборобом
- В бусурменом
- Г священником

3. Ким доводився Насті Трохим?

- А Дядьком
- Б батьком
- В старшим братом
- Г молодшим братом

4. Куди дядько Максим збирався забрати Трохима?

- А До міста
- Б на війну
- В на Січ
- Г на роботу

5. Куди мати, побачивши татар, потягнула Настю?

- А Додому
- Б до церкви
- В до дядька Максима
- Г до сусідів

6. Що сталося з батьками Насті?

- А Вони потрапили до полону
- Б батько залишився живим, а матір убили
- В зникли безвісти
- Г загинули від рук татар

7. На чию допомогу очікував дядько Максим?

- А Гетьмана Ружинського
- Б Трохима
- В односельців
- Г дядька Свирида

8. Куди вели татари полонених?

- А На Кавказ
- Б у Галичину
- В на Поділля
- Г у Крим

9. Про що просив дядько Максим Настю?

- А Не забувати України
- Б щоб швидше втекла від ворогів
- В щоб стала гарною дружиною хана
- Г щоб не поверталася до України

10. Кому належать слова «Хоч руками задуши бусурмена»?

- А Настиніному братові
- Б батькові
- В матері
- Г дідові Максиму

11. Який тип мовлення тексту?

- А Опис
- Б роздум
- В розповідь з елементами роздуму
- Г розповідь з елементами опису

12. Що виражає заголовок?

- А Тему й основну думку
- Б основну думку
- В тему
- Г головну проблему висловлювання

Комплексна підсумкова робота №2**Словосполучення і речення****I варіант****I. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 1. УСНО ВЗАЄМОДІЄ**

Об'єднайтесь у пари. Складіть та розіграйте діалог «Мова – ДНК нації».

12 б.

II. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 2. ПРАЦЮЄ З ТЕКСТОМ

Читання мовчки тексту художнього стилю.

Прочитайте текст.

Прометей

За давніх-давніх часів, коли над усім світом панував іще не Зевс, а його батько Кронос, люди, що тільки-но розселилися по землі, були кволі, безсилі, лякливі. Вони не вміли ні думати, ні розуміти того, що бачили довкола. Зі страхом дивилися вони на грозові хмари й на пекуче сонце, на безкрає море й на височенні гори. І здавалося людям, що то могутні божественні істоти.

Від усього, що їх лякало, люди мерщій ховалися в свої глибокі підземні нори, наче кроти. Не було тоді в людей ані світлих жител, ані вогнищ родинних, їли вони тільки траву та сире коріння, а м'яса й не куштували, бо не знали мисливства.

Згодом владу над усім світом здобув Зевс, що скинув батька в Тартар — у найглибше дно землі й моря, що лежить далеко внизу під царством мертвих, похмурим Аїдом. Із своєї небесної осяйної височини Зевс і не дивився на нужденних людей, а ті ледь животіли серед незбагненої, ворожої природи. Скільки їх гинуло від хвороб та з голоду, в боротьбі із жорстокою стихією! Так би зачах і загинув назавжди рід смертних людей, якби не став їм на захист і допомогу найблагородніший серед безсмертних — титан Прометей.

Матір'ю його була велика Феміда, богиня справедливості й правосуддя. А батько — Іапет — належав до роду могутніх титанів, що їх здолав Зевс і скинув навіки у Тартар. Такої долі зазнав і Іапет, але zostалися його сини Атлант, Менетій, Прометей та Епіметей. Двох перших Зевс теж покарав за

сміливу спробу змагатися з ним: в Менетія поцілив вогненною блискавкою, і той упав просто в Тартар, а величезному Атлантові надумав іншу кару — тримати на собі все небесне склепіння.

Відтоді стоїть Атлант, величезний, наче гора, і, наче гора, непорушний. Усе дуже, м'язисте тіло його напружилося і скам'яніло, він зігнувся під страшним тягарем, та мусить так вічно стояти.

Найменший Іапетів син, простодушний Епіметей, не був небезпечний Зевсові. А розумний і мужній Прометей сам став на бік Зевса. Він, як ніхто, розумів, що дикі, свавільні титани не можуть правити світом, — для цього, крім сили, потрібний ще світлий розум. І Прометей сам допоміг мудрому Зевсові стати до влади. Здавалося, все йшло до того, що Прометей буде найближчим Зевсовим другом. Та на заваді стали дрібненькі, ледь видні з Олімпу істоти — смертні люди.

Прометей мав благородне, велике серце, він перший зглянувся на людей, навчив їх будувати світлі житла, плавати на човнах, напинати вітрила, полювати лісову звірину, приручати тварин. Він перший запряг у ярмо дикого бика, перший приборкав вільного коня, і ті стали вірними помічниками людини. Прометей навчив смертних лікуватися цілющим зіллям, знаходити путь по зорях і лету птахів, навчив добувати з землі мідь, золото й срібло та користуватися щедрими дарами природи.

А громовладний Зевс і далі не зважав на людей. Зате його сини й дочки — молоді боги, що безжурно жили на Олімпі, — зацікавилися тими дрібними істотами, які сновигали десь далеко вниз, на землі. Знічев'я безсмертні навіть взялися допомагати людям, навчати ремесел і хліборобства, але за те зажадали від них великої шани і багатих Дарів.

Щоб скласти таку угоду, якось зібралися обидві сторони. Від богів виступав Зевс, від людей — титан Прометей, хоч сам був безсмертний. Він побоювався, що люди не зможуть протистояти богам, і поспішив їм на поміч.

Титан так уболівав за долю смертних, що вдався навіть до хитрощів. Коли привели жертвовного бика, він сам зарізав його й поділив тушу на дві частини. До більшої купи поскладав самі кістки, але прикрив їх гарним, лискучим жиром, а меншу, де було смачне м'ясо Прометей загорнув у брудну бичачу шкуру, ще й поклав зверху гидкі тельбухи.

— Батьку наш Зевсе, вибери собі яку хочеш частину, — лукаво запросив Прометей. — Те, що ти вибереш, люди надалі віддаватимуть безсмертним богам.

Як Прометей і сподівався, Зевс узяв собі купу, більшу і кращу на вигляд. Відтоді смертні стали їсти м'ясо, а кістки спалювати на шану безсмертним (*За народною легендою*).

Дайте відповіді на запитання (правильна лише одна відповідь)

III. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 3. ПИСЬМОВО ВЗАЄМОДІЄ

Напишіть твір-опис природи в художньому стилі за картиною Катерини Білокур «Квіти за тином», використовуючи прості речення, різні за метою висловлення. (Обсяг – 1,5-2 сторінки).

12 б.

IV. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 4. ДОСЛІДЖЕННЯ МОВЛЕННЯ

Виконайте тестові завдання.

Завдання 1-6 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ** (кожне завдання 0,5 бала)

1. Правильно визначено головне слово в усіх словосполученнях рядка

- А сучасне мистецтво, відвідавши бабусю, добре слово
- Б цікава історія, запропонувати присісти, важко йти
- В далеко від дому, вдалий приклад, говорити тихо
- Г перший учень, щиро привітати, повернутися пізно

2. Лише словосполучення наведені в рядку

- А жити чесно, моторошно від страху, бігаючи на стадіоні
- Б шукай друга, повторюй правильно, минають дні
- В найбільш розумний, радісно на душі, велике діло
- Г ділові папери, хліб і сіль, десять книжок

3. Питальними є всі речення, ОКРІМ (розділові знаки в кінці речень пропущені)

- А Що ж воно таке, отой берег дитинства (В. Скуратівський).

12 б.

Разом: 48 балів

Комплексна підсумкова робота №2
Словосполучення і речення
II варіант

I. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 1. УСНО ВЗАЄМОДІЄ**Об'єднайтесь у пари. Складіть та розіграйте діалог «Мова – ДНК нації».**

12 б.

II. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 2. ПРАЦЮЄ З ТЕКСТОМ**Читання мовчки тексту художнього стилю.****Прочитайте текст.****Прометей**

За давніх-давніх часів, коли над усім світом панував ще не Зевс, а його батько Кронос, люди, що тільки-но розселилися по землі, були кволі, безсилі, лякливі. Вони не вмiли ні думати, ні розуміти того, що бачили довкола. Зі страхом дивилися вони на грозові хмари й на пекуче сонце, на безкрає море й на височенні гори. І здавалося людям, що то могутні божественні істоти.

Від усього, що їх лякало, люди мерщій ховалися в свої глибокі підземні нори, наче кроти. Не було тоді в людей ані світлих жител, ані вогнищ родинних, їли вони тільки траву та сире коріння, а м'яса й не куштували, бо не знали мисливства.

Згодом владу над усім світом здобув Зевс, що скинув батька в Тартар — у найглибше дно землі й моря, що лежить далеко внизу під царством мертвих, похмурим Аїдом. Із своєї небесної осяйної височини Зевс і не дивився на нужденних людей, а ті ледь животіли серед незбагненої, ворожої природи. Скільки їх гинуло від хвороб та з голоду, в боротьбі із жорстокою стихією! Так би зачах і загинув назавжди рід смертних людей, якби не став їм на захист і допомогу найблагородніший серед безсмертних — титан Прометей.

Матір'ю його була велика Феміда, богиня справедливості й правосуддя. А батько — Іапет — належав до роду могутніх титанів, що їх здолав Зевс і скинув навіки у Тартар. Такої долі зазнав і Іапет, але zostалися його сини Атлант, Менетій, Прометей та Епіметей. Двох перших Зевс теж покарав за сміливу спробу змагатися з ним: в Менетія поцілів вогненною блискавкою, і той упав просто в Тартар, а величезному Атлантові надумав іншу кару — тримати на собі все небесне склепіння.

Відтоді стоїть Атлант, величезний, наче гора, і, наче гора, непорушний. Усе дуже, м'язисте тіло його напружилося і скам'яніло, він зігнувся під страшним тягарем, та мусить так вічно стояти.

Найменший Іапетів син, простодушний Епіметей, не був небезпечний Зевсові. А розумний і мужній Прометей сам став на бік Зевса. Він, як ніхто, розумів, що дикі, свавільні титани не можуть правити світом, — для цього, крім сили, потрібний ще світлий розум. І Прометей сам допоміг мудрому Зевсові стати до влади. Здавалося, все йшло до того, що Прометей буде найближчим Зевсовим другом. Та на заваді стали дрібненькі, ледь видні з Олімпу істоти — смертні люди.

Прометей мав благородне, велике серце, він перший зглянувся на людей, навчив їх будувати світлі житла, плавати на човнах, напинати вітрила, полювати лісову звірину, приручати тварин. Він перший запряг у ярмо дикого бика, перший приборкав вільного коня, і ті стали вірними помічниками людини. Прометей навчив смертних лікуватися цілющим зіллям, знаходити путь по зорях і лету птахів, навчив добувати з землі мідь, золото й срібло та користуватися щедрими дарами природи.

А громовладний Зевс і далі не зважав на людей. Зате його сини й дочки — молоді боги, що безжурно жили на Олімпі, — зацікавилися тими дрібними істотами, які сновигали десь далеко внизу, на землі. Знічев'я безсмертні навіть взялися допомагати людям, навчати ремесел і хліборобства, але за те зажадали від них великої шани і багатих Дарів.

Щоб скласти таку угоду, якось зібралися обидві сторони. Від богів виступав Зевс, від людей — титан Прометей, хоч сам був безсмертний. Він побоювався, що люди не зможуть протистояти богам, і поспішив їм на поміч.

Титан так уболівав за долю смертних, що вдався навіть до хитрощів. Коли привели жертвовного бика, він сам зарізав його й поділив тушу на дві частини. До більшої купи поскладав самі кістки, але прикрив їх гарним, лискучим жиром, а меншу, де було смачне м'ясо Прометей загорнув у брудну бичачу шкуру, ще й поклав зверху гидкі тельбухи.

— Батьку наш Зевсе, вибери собі яку хочеш частину, — лукаво запросив Прометей.— Те, що ти вибереш, люди надалі віддаватимуть безсмертним богам.

Як Прометей і сподівався, Зевс узяв собі купу, більшу і кращу на вигляд. Відтоді смертні стали їсти м'ясо, а кістки спалювати на шану безсмертним (*За народною легендою*).

Дайте відповіді на запитання (правильна лише одна відповідь).

12 б.

III. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 3. ПИСЬМОВО ВЗАЄМОДІЄ

Напишіть твір-опис природи в художньому стилі за картиною Катерини Лисової «Ще одна весна», використовуючи прості речення, різні за метою висловлення. (Обсяг – 1,5-2 сторінки).

12 б.

IV. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 4. ДОСЛІДЖЕННЯ МОВЛЕННЯ

Виконайте тестові завдання.

Завдання 1-6 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ (кожне завдання 0,5 бала)

1. Правильно визначено головне слово в усіх словосполученнях рядка

- А **наперекір** волі, **швидко** прочитаний, **промінь** сонця
- Б **березовий гай**, **зіграти** внічию, **кава** з молоком
- В **залюблений у світ**, **поворот** ліворуч, **літній відпочинок**
- Г **лист** від брата, **освітлений** шлях, **перечитувати** поезію

2. Лише словосполучення наведені в рядку

- А **духовні витоки**, **цікаве кіно**, **привітати бабусю**
- Б **стрибати через калюжі**, **вимогливий керівник**, **війна і мир**
- В **будемо слухати**, **десять книжок**, **вивчена мова**
- Г **скошена трава**, **новий планшет**, **більш легкий**

3. Питальними є всі речення, ОКРІМ (розділові знаки в кінці речень пропущені)

- А Чим і коли завинили пращури (М. Самійленко).
- Б Хто може сонце погасить і землю вибити з орбіти (В.Сосюра).
- В А де ж моя весела дівчина-дитина (Т. Шевченко).
- Г Я хочу правді бути другом і ворогом одвічним злу (В.Симоненко).

4. Поширеним є речення

- А Лише боротись – значить жить.
- Б Сотні птахів почали співати.
- В Друзі поїхали відпочивати.
- Г Дід виявився не ликом шитий.

5. Складений іменний присудок є в реченні

- А Матері забудь не в силі (П. Тичина).
- Б Він буде мешкати у нас до від'їзду (Леся Українка).
- В Ми тільки почали розгадувати світ (Д. Павличко).
- Г Запорожець в очах народу був героєм (М. Слабошпицький).

6. Тире між підметом і присудком уживається в реченні (розділові знаки пропущено)

- А І новорічна ніч як казка (Є. Гуцало)
- Б Творчість завжди мрійна і тривожна (В. Симоненко)
- В Життя без книги хата без вікна (Д. Павличко)
- Г Мої слова не зброя, а ридання (Леся Українка)

У завданнях 7-8 до кожного з чотирьох фрагментів інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою (кожне завдання 2 бали)

3. Свого батька скинув у Тартар

- А Атлант
- Б Менетій
- В Прометей
- Г Зевс

4. Прометей був

- А злим
- Б найблагороднішим серед безсмертних
- В мудрим
- Г хитрим

5. Яку кару надумав Зевс Атлантові?

- А тримати на собі все небесне склепіння
- Б водити людей пустелею
- В помирати голодною смертю
- Г горіти в полум'ї

6. Користуватися щедрими дарами природи навчив людей

- А Іапет
- Б Епіметей
- В Прометей
- Г Атлант

7. За яку плату безсмертні боги взялися допомагати людям

- А за подарунки
- Б виконання певних робіт
- В впорядкування території
- Г велику шану і багаті дари

8. Титаном у тексті названо

- А Зевса
- Б Прометея
- В Мелетія
- Г Атланта

9. Назва твору є

- А темою
- Б ідеєю
- В кульмінацією
- Г характеристикою героя

10 Чому розумний Прометей став на бік Зевса?

- А щоб урятувати людей
- Б догодити Зевсові
- В уникнути покарання
- Г стати до влади

11. Епітет вжито у виразі

- А тіло напружилося і скам'яніло
- Б мав благородне, велике серце
- В буде Зевсовим другом
- Г плавати на човнах, напинати вітрила

12. Тип мовлення тексту

- А опис
- Б роздум

В розповідь
Г міркування

Комплексна підсумкова робота №3 Другорядні члени речення

I варіант

I. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 1. УСНО ВЗАЄМОДІЄ

Розгляньте інфографіку «Правила здорового способу життя».

Порівняйте свої звички з розглянутими правилами. Наскільки вони збіглися?

Об'єднайтесь у пари і складіть діалог за темою «Здоровий спосіб життя».

<https://surl.li/fzghle>

12 б.

II. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 2. ПРАЦЮЄ З ТЕКСТОМ

Прочитайте текст і виконайте завдання до нього.

Трьохсотлітнє поневолення не могло не вплинути на душу українця. І якщо сьогодні у ній панує безлад, то в житті – розчарування й поразки. Українця, були часи, показували світові неосвіченим селюком, а його майбутнє – рабським. Комплекс неповноцінності – те, що прагнули сформувати в усієї нації загарбники. Навіщо? Таких людей уже не треба заковувати в кайдани. Якщо втрачено самоповагу й гідність, за що боротись і що відстоювати? Натомість укорінювалися слухняність, підлабузництво, холопство, а далі й звичка до ярма.

Та три століття не вбили в українській душі лицарства. Усвідомлення себе нащадками запорозького козацтва цілком спроможне протистояти рабській психології. Адже кожен із нас – праправнук якщо не кошового Сірка чи полковника Кривоноса, то нездоланного Гонти чи Нетяги. Такого можна було закатувати, але припнути до ясел – нізащо. Не згасити природженої волелюбності української душі. Якби ж до неї ще самоповаги, відчуття власної значущості й сили!

1. Доберіть заголовок, який би відображав тему тексту. (1 бал)

2. Визначте головну думку прочитаного. (2 бали)

3. Чи погоджуєтеся ви з думкою, що проблеми сьогодення частково зумовлені втратою самоповаги? Обґрунтуйте. (2 бали)

4. Напишіть короткий відгук (5–6 речень): «Чи актуальні ці роздуми сьогодні?» (3 бали)

5. Випишіть виділені речення, підкресліть члени речення. (4 бали)

12 б.

III. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 3. ПИСЬМОВО ВЗАЄМОДІЄ

Перегляньте відеокліп «Українська культура була, є і буде. А отже, буде Україна!»

<https://youtu.be/mdEPjNH2w4w>

Напишіть есе за темою «Культурна спадщина українців». (Обсяг – 1,5-2 сторінки).

12 б.

IV. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 4. ДОСЛІДЖЕННЯ МОВЛЕННЯ

Виконайте тестові завдання.

Завдання 1-8 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ (кожне завдання 0,5 бала)

1. Неповширеними є всі речення, ОКРІМ

А) Хтось почав співати.

В) Почало припікати сонце.

Б) Пахне дощем.

Г) Козак був кремезним та дужим.

2. Якими частинами мови може виражатися узгоджене означення?

- А) Прикметником, займенником, числівником, іменником у непрямому відмінку
 Б) прислівником, прикметником, числівником, дієприкметником
 В) займенником, дієприслівником, дієприкметником, інфінітивом
 Г) прикметником, займенником, числівником, дієприкметником

3. Виберіть речення, у якому інфінітив виконує функцію додатка

- А) Я знову думаю про право підводити сонця з імлі.
 Б) – Капітан хворіє, просить зайти.
 В) В першу мить його охопило бажання хутко причинити двері й піти назад.
 Г) Я підійшов і попросив дозволу.

4. Укажіть, у якому реченні наявна прикладка

- А) Щастя ніколи не стане жар-птицею...
 Б) Заросли окопи терном-полинами...
 В) ...і всіма барвами мальовничої України заграла палітра Шевченка-живописця.
 Г) Рідна мова – найдорожчий скарб народу.

5. У якому реченні додаток ужито в родовому відмінку?

- А) Він чув сміх, і плач, і спів, і крик...
 Б) Поет усюди залишається господарем свого настрою.
 В) Розбиту душу важко врятувати.
 Г) Дивлюсь я на небо, на вільнеє небо, на коси дівочі беріз.

6. Обставину умови вжито в реченні

- А) Не відступати на жоден крок!   В) Поїдемо переймати досвід.
 Б) Саме через тебе мені світ милий.   Г) Гомоніла Україна, довго гомоніла.

7. Правильно записано обидві прикладки в рядку

- А) річка-Рось, вовк-хитрюга, цукерка «Білочка»
 Б) воїн-патріот, банк Арсенал, очі-намистинки
 В) станція «Хрещатик», художник портретист, заєць русак
 Г) літак «Мрія», станція Лесі Українки, місто-велетень

8. Відокремте комою потрібно порівняльний зворот у всіх реченнях, ОКРІМ (розділові знаки пропущено)

- А) Місяць був мов шматок сиру.
 Б) Наче зачарований він дивився на зорі.
 В) Старий дуб стояв проти сонця наче лицар у шатах.
 Г) Вона була бліда ніби налякана дитина.

У завданнях 9-10 до кожного з чотирьох фрагментів інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою (кожне завдання 2 бали)

9. З'ясуйте, яким членом речення є кожне виділене слово

Виділене слово в реченні	Члени речення
1. Світло сонця розлилося по всьому степу.	А) Узгоджене означення
2. Сонце цілувало землю ранковим промінням.	Б) Додаток
3. Прочитаний моїм однокласником роман зацікавив мене.	В) Прикладка
4. Вправу на тренажері показував старшокласник Максим.	Г) Неузгоджене означення

10. З'ясуй вид обставини за значенням у кожному реченні

Речення	Синтаксична роль
1. Вітер лютий налетів з розгону ...	А) Обставина причини
2. З давніх-давен у народі існує багато легенд про щедрість і ласку Покрови до дівчат.	Б) Обставина мети
3. Відпочивальники побрели в ліс на відпочинок .	В) Обставина способу дії
4. Усе тіло ламало від тяжкої праці .	Г) Обставина часу

11. Виконайте синтаксичний розбір речення (4 бали).

Золоточубий вересень прийшов позолотити дерева.

12 б.

Разом: 48 балів

Комплексна підсумкова робота №3**Другорядні члени речення****II варіант****I. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 1. УСНО ВЗАЄМОДІЄ**

Розгляньте інфографіку «Правила здорового способу життя». Порівняйте свої звички з розглянутими правилами. Наскільки вони збіглися?

Об'єднайтесь у пари і складіть діалог за темою «Здоровий спосіб життя».

<https://surl.li/fzqhle>

12 б.

II. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 2. ПРАЦЮЄ З ТЕКСТОМ

Прочитайте текст і виконайте завдання до нього.

Дивився у вікно, притемнене зовні, бачив відбиток своїх гнівних, палаючих очей. Його очі і водночас ще чийсь, вимогливі, незліченні. Мертвих, і живих, і ненароджених!

Писати негайно!

Мозок палить гарячка, а душу – тривога, гнів. Нехай. Життя таке нетривке. Війнув вітерець – і загасив свічку. Все передумане із земляками на рідній «не своїй землі» вилити запеченим кров'ю словом у посланіє. Він вклав у нього наболіле про минувшину, сьогоднішня, а найбільше – про майбутнє. **Змусить кожного задуматись над ним!**

Усю ніч писав, виснажуючи себе до останку, а тоді запропонував послухати вірному землякові.

Тарас читав наче й не одному товаришеві, а всім: дідам та прадідам, ушанованим у боротьбі за волю, живим, час від часу забуваючим про найсвятіше, нащадкам, що їм належатиме берегти й любити рідну матір.

Давно вже нездужається поетові. Інший відклав би перо, а Шевченко – нізащо. Нізащо, коли нездужається Україні.

1. Доберіть заголовок, який би відображав тему тексту. (1 бал)
2. Визначте головну думку прочитаного. (2 бали)
3. Чи можна слово назвати формою боротьби? Обґрунтуйте відповідь. (2 бали)
4. Яку символіку мають образи свічки, вогню, крові? (5 бали)
5. Випишіть виділені речення, підкресліть члени речення. (4 бали)

12 б.

III. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 3. ПИСЬМОВО ВЗАЄМОДІЄ

Перегляньте відеокліп «Українська культура була, є і буде. А отже, буде Україна!»

<https://youtu.be/mdEPjNH2w4w>

Напишіть есе за темою «Культурна спадщина українців». У творі використайте односкладні речення різних видів. (Обсяг – 1,5-2 сторінки).

12 б.

IV. ГРУПА РЕЗУЛЬТАТІВ 4. ДОСЛІДЖЕННЯ МОВЛЕННЯ

Виконайте тестові завдання.

Завдання 1-8 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ** (кожне завдання 0,5 бала)

1. Поширеними є всі речення, ОКРІМ

- А) Навівало думку за думкою.   В) Щемливо грає скрипка.
Б) Кожен повинен знати.   Г) Тиша навкруги.

2. Якими частинами мови може виражатися неузгоджене означення?

- А) Іменником у непрямому відмінку, займенником, дієприслівником, інфінітивом;
Б) словосполученням, інфінітивом, прислівником, займенником, іменником у непрямому відмінку;
В) дієприкметником, інфінітивом, прислівником, числівником;
Г) інфінітивом, словосполученням, прислівником, прикметником.

3. У якому реченні інфінітив виконує функцію означення?

- А) Одне з найпочесніших наших завдань – зберегти на планеті мир.
Б) Рідний край щиріш любити навчає нас розлука.
В) Яке то щастя – свій народ у світлі бачити.
Г) Вчора був даний по радіо сигнал починати масову сівбу.

4. Укажіть, у якому реченні наявна приладка

- А) Під маминим вікном горить калина, жива, як пам'ять, як гаряча кров.
Б) Наше життя – бурхливий океан.
В) І моя праця – то моя совість, моя сповідь перед дітьми й онуками.
Г) Хліб – краса!

5. У якому реченні є додаток вжито в знахідному відмінку?

- А) На балконі танцював білий вихор.
Б) Дорогих перлин коштовних є багато в синім морі.
В) У берези позичила білої сорочки.
Г) Росами вмивалось поле вранці.

6. Обставину причини вжито в реченні

- А) Син від розкоші вередує.   В) Цього року вродило краще.
Б) На небі сонце – серед нив я.   Г) Зима крізь вії дивиться на світ.

7. Помилку в написанні прикладок допущено в рядку

- А) кінотеатр «Фестивальний», учень-медаліст, осінь-чарівниця;
Б) жук-короїд, газета «Відродження», кіт Мурчик;
В) станція «Тараса Шевченка», герой-рятівник, трава звіробій;
Г) богатир хлопець, готель «Україна», Савур-могила.

8. У всіх реченнях є поширена прикладка, ОКРІМ

- А) Директорка гімназії Тетяна Гринько виступила на батьківській зборах.
Б) Наша сусідка Василина пече смачні пироги.
В) Новий командир загону Артем Кожедуб узявся всюди наводити лад.
Г) Дід Василь любив вечорами розказувати про свою молодість.

У завданнях 9-10 до кожного з чотирьох фрагментів інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою (кожне завдання 2 бали)

9. З'ясуй, яким членом речення є кожне виділене слова (2 бали).

Виділене слово	Члени речення
1. Ніч в обіймах трима моє серце і сміх напівсонних речей.	А) Неузгоджене означення
2. Бажання вирішити питання одразу не покидало мене ні на секунду.	Б) Прикладка
3. Письменник Іван Франко підняв своє слово високо.	В) Додаток
4. Тиха червнева ніч стала оволодівати й землею.	Г) Узгоджене означення

10. З'ясуй вид обставини за значенням у кожному реченні (2 бали).

<i>Речення</i>	<i>Синтаксична роль</i>
1. Дурний і <i>в Києві</i> не купить розуму.	А) Обставина способу дії
2. Творчість <i>завжди</i> мрійна й тривожна..	Б) Обставина мети
3. Я піду на балкон <i>поти</i> чай.	В) Обставина часу
4. Він говорив дуже <i>тихо</i> .	Г) Обставина місця

11. Виконайте синтаксичний розбір речення (4 бали).

У ресторанах світу популярна наша котлета по-київськи.

12 б.**Разом: 48 балів**

Svitlana Svintkovska,
methodologist at the Scientific and Methodological Laboratory
for Social Sciences and Humanities Education
of the Department of Teaching Methodology and Educational Content,
coordinator of the language and literature educational field of the New Ukrainian School (NUS),
Odesa Regional Academy of In-Service Education
Odesa, Ukraine,

Lidiia Vergoti,
teacher of Ukrainian language and literature
at the Taras Shevchenko Black Sea Academic Lyceum
of the Black Sea City Council
in the Odesa District,
Odesa Region

Maria Levynska,
teacher of Ukrainian language and literature
Municipal Institution 'Ananyiv Lyceum No. 1
of the Ananyiv City Council
in the Podilskyi District of the
Odesa Region'

**COMPREHENSIVE FINAL ASSESSMENTS IN UKRAINIAN LANGUAGE BY
PERFORMANCE GROUPS**

FIRST SEMESTER, Year 8

*Дата першого надходження статті до видання 08.11.2025
Дата прийняття статті до друку після рецензування 17.10.2025*

© Свінтковська С. А., Верготі Л. Т., Левинська М. В., 2025